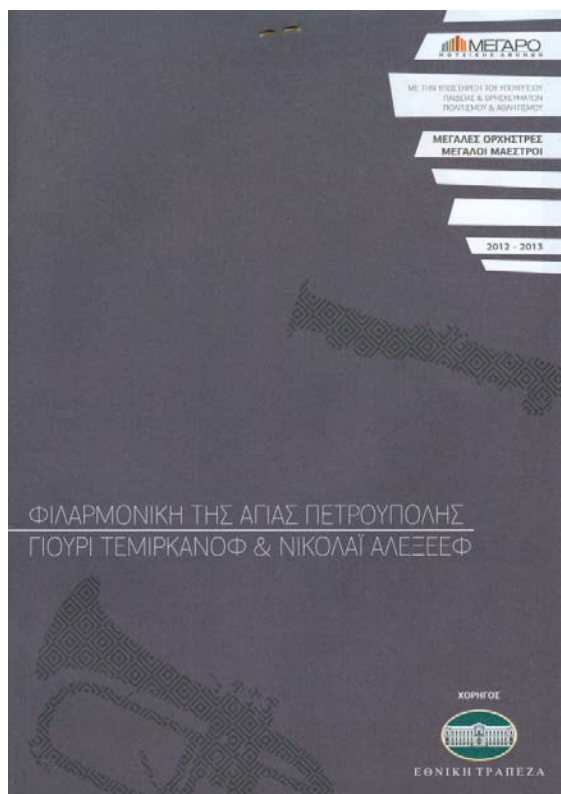

St. Petersburg Philharmonic Orchestra by Yuri Temirkanov
Nelson Freire, πιάνο
 (Μουσική)

Πρόγραμμα Συναυλίας

Johannes Brahms (1833-1897)

Κοντσέρτο για πιάνο αρ. 2 op. 83

- I. allegro non troppo
- II. allegro appassionato
- III. andante
- IV. allegretto grazioso

Nelson Freire, πιάνο

Φιλαρμονική της Αγίας Πετρούπολης

Yuri Temirkanov

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Dmitri Shostakovich (1906-1975)

Συμφωνία αρ. 10

- I. moderato
- II. allegro
- III. allegretto
- IV. andante-allegro

Φιλαρμονική της Αγίας Πετρούπολης

Yuri Temirkanov

Οι Συνθέτες & τα Έργα τους

Το δεύτερο κονσέρτο για πιάνο του Μπράμς θεωρείται ένα από τα σπουδαιότερα έργα του ρεπερτορίου κυρίως εξ αιτίας της μεγάλης του διάρκειας, δηλαδή των τεσσάρων μερών του αντί των συνήθων τριών. Ο συνθέτης πρόσθεσε τελικά ένα σκέρτσο και χρειάστηκε τρία χρόνια για να τελειώσει το έργο το 1881. Το μέρος του πιάνου θεωρείται ιδιαίτερα δύσκολο αν και το ορχηστρικό είναι απλώς στα πλαίσια του τυπικού κονσέρτου. Υπάρχει πλήρης εξισορρόπηση των μερών του πιάνου με αυτών της ορχήστρας, κάτι που δεν συμβαίνει συνήθως σε παρόμοια έργα, με αποτέλεσμα η συνομιλία πιάνου ορχήστρας να είναι ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα. Αίσθηση προκαλεί το σόλο τσέλο που αρχίζει και τελειώνει το τρίτο μέρος. Υπάρχει πλήρης αρμονία σκέψης και αισθήματος στο δεύτερο κονσέρτο, έγραψε ο Λιστ (*All Music Guide*, p. 197).

Ο Μπράμς γεννήθηκε στο Αμβούργο. Διδάχθηκε τις ιδιαίτερες τεχνικές του πιάνου από τον Eduard Marxen, στον οποίο αργότερα αφιέρωσε αυτό το 2^ο κονσέρτο για πιάνο. Άρχισε την μουσική του καριέρα ως πιανίστας σε συναυλίες. Έκανε τέτοια εντύπωση στον Σούμαν που εκείνος έγραψε στο ημερολόγιο του ότι συνάντησε μια «ιδιοφυΐα». Το 1869 εγκαταστάθηκε στην Βιέννη και άρχισε το κυρίως συνθετικό του έργο. Σε όλη του τη ζωή παρέμεινε ο εθνικιστής Γερμανός που πίστευε ότι η Γερμανία έπρεπε να επιβληθεί στην Ευρώπη στρατιωτικά και πολιτισμικά. Παρά ταύτα στους τρόπους του ήταν ένα απλός αστός. Αδιαφόρησε για κάθε κακή κριτική ενώ τιμήθηκε από την Γερμανία αλλά και από διάφορα Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Παρά την φαντασιοπληξία των διαφόρων βιογράφων του, η σχέση του με την χήρα Σούμαν δεν υπήρξε ποτέ σαρκικά ερωτική.

Στον κόσμο της Σοβιετικής Ενώσεως (περ. 1922-1991) η μουσική έπρεπε να υπηρετεί συγκεκριμένους σκοπούς και να εκφράζει τα επιθυμητά συναισθήματα, λύπη ή χαρά, όπου και όταν χρειαζόταν. Η αφηρημένη συναισθηματικά μουσική (φορμαλισμός στην σοβιετική ορολογία) απαγορευόταν και ισοδυναμούσε με αυτόματη καταδίκη του συνθέτη εάν οι αρχές αντιλαμβάνονταν ότι η τέχνη του δεν υπηρετούσε τα συμφέροντα και τις απόψεις του «λαού». Ο Στάλιν άρχισε να υποψιάζεται τον Σοστακόβιτς για «αντιλαϊκή» συμπεριφορά όταν ο συνθέτης παρουσίασε την 9^η του συμφωνία, η οποία αντί για αποθέωση της νίκης των Σοβιετικών στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με οδηγητή τον Στάλιν ήταν «απλώς μουσική». Ο Σοστακόβιτς αρνούνταν να κλείσει τα μάτια στις σταλινικές θηριωδίες παρά την μεγαλειώδη στρατιωτική νίκη. Η 10^η συμφωνία του Σοστακόβιτς γράφτηκε αμέσως μετά τον θάνατο του Στάλιν και όπως εκμυστηρεύθηκε αργότερα ο συνθέτης: «Δεν μπορούσα [στην 9^η συμφωνία μου] να γράψω την αποθέωση του Στάλιν... Απεικόνισα τον Στάλιν υπό μορφή μουσικής στην αμέσως επόμενη συμφωνία μου, την 10^η... [Η συμφωνία αυτή] είναι για τον Στάλιν και την σταλινική εποχή. Το δεύτερο μέρος, το σκέρτσο, είναι ένα αχνό μουσικό του πορτρέτο» (*Listening to the Music*, p. 678). Στο τρίτο μέρος ο Σοστακόβιτς υπέγραψε μουσικά το έργο με τέσσερεις νότες (ρε, μι ύφεση, ντο, σι ή στα γερμανικά D-S-C-H, Dmitri Schostakovich) ενώ κατέγραψε με νότες στο σόλο κόρνο στην αιωνιότητα και τον έρωτά του για την μαθήτριά του Ελμίρα Ναζίρονα (E-La-Mi-Re-A).

Ο Σοστακόβιτς γεννήθηκε στην Αγία Πετρούπολη από μητέρα πιανίστα η οποία του παρέδωσε και τα πρώτα μαθήματα. Συνέχισε τις σπουδές του στο πιάνο και στην σύνθεση στο Ωδείο της Πετρούπολης όπου συνέθεσε και την 1^η του συμφωνία ως μέρος της αποφοίτησής του. Οι συνθέσεις του ακολούθησαν η μία μετά την άλλη αλλά πολλές από αυτές θεωρήθηκαν από το σοβιετικό καθεστώς ως αστικές μουσικές εκφάνσεις, ανούσιοι «φορμαλισμοί» ή απλά «θόρυβος». Η 5^η του συμφωνία (1937) όμως αμέσως αναγορεύθηκε ως πραγματικό μοντέλο σοβιετικής τέχνης διότι ήταν απολύτως «αισιόδοξη», ό,τι δηλαδή κατά τους αξιωματούχους της εποχής χρειαζόταν ο σοβιετικός λαός. Η 7^η (1941) θεωρήθηκε ότι απέδιδε μουσικά τον αγώνα των σοβιετικών και ειδικά την πολιορκία του Λένινγκραντ εναντίον των ναζί ασχέτως εάν αργότερα ο συνθέτης αποκάλυψε ότι την έγραψε ως την αντίδρασή του στον σταλινισμό. Πολλές από τις κατοπινές του συνθέσεις δέχτηκαν σφοδρή κριτική από τις σοβιετικές αρχές αλλά ο Σοστακόβιτς έμενε πάντα πιστός στην αρχή του να συνθέτει ό,τι και όπως εκείνος το ονειρευόταν. Τιμήθηκε με πολλά βραβεία και αποκαταστάθηκε από το σοβιετικό κράτος λίγο μετά τον θάνατό του.

Ο Πιανίστας

Ο Nelson Freier με την βοήθεια του Τεμρκάνωφ και παρά την ηλικία του απέδωσε το πιανιστικό μέρος με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για την βραδιά σε μια εκτέλεση καθ' όλα ικανοποιητική και/αλλά χωρίς εκπλήξεις. Η ηλικία του δεν του επιτρέπει πλέον την παλιά του δεξιοτεχνία γι' αυτό και ορισμένες φορές κτύπαγε βιαστικά και με λίγο μεγαλύτερη δύναμη τα πλήκτρα για να προλάβει τις επόμενες νότες. Η απόδοση του πιανιστικού μέρους ήταν περισσότερο ηχηρή σε σύγκριση με άλλες εκτελέσεις αλλά καθόλου ενοχλητική.

Η Ορχήστρα

Ο Γιούρι Τεμρκάνωφ οδήγησε την Φιλαρμονική της Αγίας Πετρούπολης σε μια τυπικά υψηλού επιπέδου ορχηστρική συνοδεία στο 2^ο κονσέρτο για πιάνο του Μπράμς και βοήθησε αποτελεσματικά τον Φράιερ στο δικό του μέρος θυμίζοντας του ορισμένες στιγμές τότε ήταν η σειρά του να παίζει. Η ορχήστρα και ο αρχιμουσικός

της έδειξαν την πραγματική τους δύναμη στην 10^η του Σοστακόβιτς όταν η ορχήστρα απέδωσε τόσο τα ήσυχα όσο και τα δυνατά μέρη με αξιοθαύμαστη ηχητική συνοχή.

Πρόγραμμα (έντυπο)

Το έντυπο πρόγραμμα ήταν ενημερωτικό για τα έργα αλλά και τους ερμηνευτές συμπεριλαμβάνοντας εκτενή τους βιογραφικά. Νομίζουμε όμως ότι μικρά βιογραφικά και των συνθετών (όσο γνωστοί και εάν αυτοί είναι) βοηθούν τον νεοφώτιστο στην εισαγωγή του στην κλασική μουσική.

Γενική Εντύπωση Παραστάσεως: 9/10

Στοιχεία Παρακολουθήσεως της Συναυλίας:

Τόπος: Αθήνα, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Αίθουσα Χρ. Λαμπράκης
Χρόνος: 22 Νοεμβρίου 2012
Θέση: Πλατεία, Σειρά 4, θέση 6

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Γεώργιος Δρόσος, *Γιοχάννες Μπραμς. Η ζωή, το έργο, η εποχή του* – Ζαχαρόπουλος
Ντιμίτρι Σοστακόβιτς – Σύγχρονη Εποχή
Μαζίμ Σοστακόβιτς και Γκαλίνα Σοστακόβιτς, Ο πατέρας μας DSch – Μουσαίο
All Music Guide. Classical Music.AMG.
Jonathan D. Kramer, *Listening to the Music. A Self-Guided Tour Through the Orchestral Repertoire*, Schirmer Books.

J. Brahms

http://en.wikipedia.org/wiki/Johannes_Brahms

D. Shostakovich

<http://en.wikipedia.org/wiki/Shostakovich>

Μουσικά Αποσπάσματα

J. Brahms, Piano Concerto no 2

- ❖ <http://www.youtube.com/watch?v=TJnpsuv3E7s>
- ❖ <http://www.youtube.com/watch?v=n94vcKmDJwo>

D. Shostakovich, Symphony no 10

- ❖ http://www.youtube.com/watch?v=NIPNMQ_WwCA&list=PL3B171792B10CFFFC&index=10
- ❖ <http://www.youtube.com/watch?v=90RiZcQvAGs>
- ❖ <http://www.youtube.com/watch?v=wUSVNq6jSiM>

Προτάσεις ακροάσεως

J. Brahms, Piano Concerto no 2

- ✓ Artur Rubinstein (piano), Philadelphia O., Ormandy, RCA-Red Label.
- ✓ Emil Gilels (piano), Berlin Ph.O., Jochum, Deutsche Grammophon-The Originals.
- ✓ Sviatoslav Richter (piano), USSR S.O, Georgescu, Brilliant-Richter Concerto Edition.

D. Shostakovich, Symphony no 10

- ✓ Leningrad Ph.O, Mravinsky, Erato

- ✓ USSR S.O., Rozhdestvensky, Brilliant- Rozhdestvensky Edition
- ✓ London S.O, Rostropovich, Apex

Σοβιετική Ένωση

http://en.wikipedia.org/wiki/Soviet_Union

Μικρός Οδηγός Κλασικής Μουσικής

Βασικά Γενικά Έργα

- Ρεϊμά Ραϊάς, *Συνοπτικό λεξικό όρων της κλασικής μουσικής*, Νάκας.
- Roland de Cande, *Λεξικό των συνθετών*, Gutenberg.
- Αλέκα Συμεωνίδου, *Λεξικό Ελλήνων συνθετών*, Νάκας.
- Ζακ Στέμαν, *Ιστορία της ευρωπαϊκής μουσικής*, Ζαχαρόπουλος

Γενικά Συλλογικά Έργα

- *Baker's Biographical Dictionary of Musicians*, 6 vols, Schirmer Books.
- Amanda Holder, *The New Penguin Opera Guide*, Penguin.
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique de piano et de clavecin*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique symphonique*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique de chambre*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique sacrée et chorale profane*
- Grove Music Online <http://www.oup.com/online/subscribe/catalogue/gdm/>

Δισκογραφικοί Οδηγοί

- *The Gramophone Classical Music Guide*
- *The Rough Guide to Classical Music*

Ιντερνετικά Δισκοπωλεία

- JPC <http://www.jpc.de/jpcng/classic/home>
- MDT <http://www.mdt.co.uk/>
- AMAZON <http://www.amazon.co.uk/>

Δ. Ι. Λοΐζος